

Naar een toekomst om trots op te zijn

Geachte genodigden,
Beste collega's en studenten,
Dames en heren,

Bijna twintig jaar geleden stapte ik voor het eerst Gebouw D, op campus Diepenbeek, binnen als assistent. Ik had toen zelfs niet dúrvén vermoeden dat ik ooit op dit podium zou staan als rector. Dat ik ooit de kans zou krijgen om de UHasselt richting te geven, in navolging van Louis Verhaegen, Harry Martens en Luc De Schepper. Het is een ongelofelijke eer. Er zijn heel wat mensen die ik nog graag wil bedanken, maar dat bewaar ik voor later in mijn toespraak...

In de afgelopen maanden is me regelmatig de vraag gesteld waarom ik rector van de UHasselt wilde worden. Mijn antwoord was dan: omdat ik fier ben op deze universiteit. En omdat ik sterk geloof in haar potentieel en in dat van al haar medewerkers, professoren, onderzoekers en studenten. Misschien klinkt dit u wat eenvoudig, zelfs naïef in de oren. Maar bedenk u het volgende. In mijn goed twintigjarige loopbaan aan de UHasselt – een periode waarin ik doorgroeide van assistent tot hoogleraar en vicedecaan van de faculteit Rechten – heb ik deze universiteit grondig zien veranderen. Ik heb gezien hoe niet alleen het aantal faculteiten en studenten groeide, maar ook de verwachtingen vanuit de regio (en, dus, onze maatschappelijke rol). Ik heb gezien hoe ons onderzoekspalet rijker werd, onze campussen internationaler en onze posities in de internationale rankings beter (*tot in de top drie procent van de wereld*). Ik zie hoe steeds meer collega's in hun vakgebied het verschil maken; steeds meer studenten zich laten opmerken; en hoe steeds meer alumni van zich laten spreken – in binnen- en buitenland. UHasselt is een heel andere universiteit geworden dan de universiteit die ik twintig jaar geleden voor het eerst binnenstapte.

Als rector wil ik er alles aan doen om die positieve dynamiek vast te houden. Samen met u allemaal – collega's, studenten en partners.

Ja, dat wordt een hele uitdaging. Al helemaal tegen de achtergrond van een nog niet bedwongen pandemie. De coronacrisis vereist continue scherpste om onze opdracht als universiteit te kunnen blijven vervullen. Toch ben ik optimistisch. Net als vele andere organisaties en bedrijven, hebben we in de lockdown prioriteiten moeten bijstellen; focus moeten verleggen; en onzekerheid moeten leren omarmen. We hebben onze manieren van werken, lesgeven, onderzoeken en studeren moeten aanpassen. Dat was moeilijk, maar we déden het. In een razend tempo, onder hoge druk. Zonder onze ambities als universiteit te verlagen, zonder onze taken als academische gemeenschap te verwaarlozen.

Dames en heren, er zijn uitzonderlijke prestaties geleverd om het voorbije academiejaar tot een goed einde te brengen en het nieuwe academiejaar in zo optimaal mogelijke en veilige omstandigheden te laten starten. Collega's waren soms ongeduldig en bezorgd, maar ik kan u verzekeren: er is heel hard gewerkt, dag en nacht – létterlijk dag en nacht. En met resultaat: maandag zijn we kunnen starten – en het loopt goed.

Beste collega's en studenten, zelden waren de woorden 'dank u' méér op hun plaats dan vandaag... Ongelofelijk veel dank, dus. Als de coronacrisis een test was van hoe veerkrachtig en solidair onze universiteit, mensen en studenten zijn wanneer alles plots aan het schuiven gaat, dan zijn we met grote onderscheiding geslaagd. Vandaar dus mijn optimisme.

Maar wat nu? Hoe gaan we nu als universiteit verder? Want er is natuurlijk niet alleen corona. Klimaatverandering, digitalisering, diversiteit, globalisering, duurzaamheid... Het zijn stuk voor stuk complexe vraagstukken, die ook nog eens op elkaar inwerken. De *Sustainable Development Goals* van de Verenigde Naties en de *European Green Deal* van de Europese Commissie dagen regeringen uit om maatschappijen fors te *hér*-denken. Ze lezen als een to-dolijst voor elk bedrijf, elk individu en... elke kennisinstelling. Als de coronacrisis iets heeft aangetoond, dan wel het enorme belang om als wetenschappers, universiteiten en hogescholen aan de slag te gaan met zulke complexe vraagstukken. Terecht wordt er naar ons gekeken om antwoorden te bieden, helderheid en zekerheid – houvast. In dat licht beschouwd, mogen we enorm blij zijn met de vele topwetenschappers in ons land (*en ik ben natuurlijk fier dat er ook heel wat rondlopen aan de UHasselt*). Maar ik wil er ook graag aan herinneren dat dit geen evident gegeven is; geen natuurwet; dat topwetenschap nooit *zómaar*, nooit *vanzélf* ontstaat...

Het beleidsplan 'UHasselt 2030', dat ik samen met vicerectoren Wanda Guedens en Ken Haenen heb neergelegd, moet onze universiteit beter in staat stellen om al die maatschappelijke, sociale en economische uitdagingen, evoluties en revoluties het hoofd te bieden en, ja zelfs, mee te *sturen* (in plaats van ze te ondergaan). Onze blijvende relevantie hangt ervan af. Daarom hebben we in het beleidsplan vier grote prioriteiten geformuleerd waar we de komende termijn aan willen werken:

- Ten eerste: we willen inzetten op een transparante en performante universiteit die aangepast is aan de groei die ze doormaakte. Want de UHasselt is in een kleine tien jaar gigantisch gegroeid. Zo gingen we van 2.800 naar 6.500 studenten, en van 400 lopende doctoraten naar 700. Het klinkt misschien niet zo sexy, maar we willen sterk aandacht besteden aan onze structuren en procedures. We gaan samen onder meer werken rond evaluatie, levenslang leren, genderbalans, internationalisering en uitstraling. Mensen maken een organisatie; een *goede* organisatie plaatst mensen dan ook centraal. Dat wordt het uitgangspunt. Deze interne oefening zal de UHasselt betere handvaten bieden om haar externe rol als *civic* universiteit te vervullen.
- Twee: we moeten als UHasselt in meer onderzoeksdomeinen doorgroeien naar de internationale top. We moeten meer inzetten op Europese financiering en aansluiting zoeken bij grote internationale onderzoeksprojecten en -consortia. Het komt erop aan om tegen 2030 een internationale speler te worden. Dat we wat kleiner zijn (*wat heet 'klein', trouwens*) is geen excuus. Dat we 'jong' zijn evenmin. Dat kan erg ambitieus klinken, maar vergis u niet: in sommige vakgebieden zijn we al wereldtop (*ik zei het net al*). Dat UHasselt-statistici, bijvoorbeeld, mee in de cockpit zitten bij de bestrijding van de coronacrisis, is geen kwestie van geografische evenwichten tussen provincies...
- Drie: UHasselt moet op vlak van onderwijsvernieuwing weer de absolute standaard worden. Mijn directe voorganger zei ooit – terecht – dat velen geprobeerd hebben om het UHasselt-onderwijsmodel te kopiëren, maar dat niemand het heeft kunnen evenaren. En dat is tot op heden nog steeds niet gebeurd. Ons onderwijsmodel is inderdaad ijzersterk, maar nu willen we een nieuwe sprong maken. We willen hard inzetten op innovatie. We willen dat beleidsmakers en onderwijsactoren *éérst* naar de UHasselt kijken vooraleer ze het onderwijsbeleid gaan uitstippelen. We willen een 'UHasselt-effect' creëren, waarbij ons model en onze onderwijsvernieuwing als leidraad kunnen dienen voor anderen. Het komt erop aan om al onze sterktes en expertise op dit vlak aan te wenden en nieuwe initiatieven te nemen. We kunnen dat. Onderwijsinnovatie zit tenslotte in ons DNA.
- Tot slot: UHasselt moet een echt duurzame universiteit worden, op alle vlakken – infrastructuur, afvalstromen, energieverbruik, enzovoort. Dat doe je natuurlijk niet in één-twee-drie, dat besef ik. Maar dit thema ligt me nauw aan het hart (*dat zal u met mijn academische achtergrond in onder meer milieurecht wellicht niet verbazen...*). En daarom zeg ik: *we have to walk the talk*. Voor dit titanenwerk kijk ik *óók* naar de studenten. Zij vormen tenslotte de voorhoede van de toekomstige generaties. Zij zullen de consequenties van ons handelen morgen het hardst voelen. Daarom willen we graag een 'Green Team'

vormen, met een krachtige stem voor studenten. Ik weet dat er ook binnen onze associatie al volop nagedacht wordt over hoe we onze studenten steviger kunnen betrekken in dit verhaal. 'Green Offices' – waar ze eigen duurzaamheidsprojecten kunnen uitdenken en uitwerken – is alvast een veelbelovend idee.

U merkt: het beleidsplan daagt heel onze academische gemeenschap uit. Maar: het is géén tabula rasa, géén radicaal nieuw begin. Wél een plan om weer wat verder te springen. In het voorbije decennium heeft de UHasselt haar plek in het Vlaamse hoger-onderwijslandschap, als vijfde volwaardige universiteit, met succes opgeëist. We staan er. Da's niet niks. In het komende decennium komt het erop aan om dat te bestendigen en, waar mogelijk, te versterken. Ik zei het net al: ik ben fier op deze universiteit. We mogen allemáál trots zijn op wat we, samen, al hebben bereikt. Maar dat mag ons niet verblinden. Ik wil als rector met u werken aan een toekomst waarop we eveneens fier kunnen zijn. Ook dat is duurzaamheid...

Dames en heren, beste genodigden hier in de zaal en online,

Vooraleer we ook officieel starten aan een nieuw academiejaar, wil ik eerst nog de belofte inlossen die ik aan het begin van deze toespraak deed: u bedanken.

Heel veel dank, mede namens mijn vicerectoren Wanda Guedens en Ken Haenen, aan alle UHasselt-collega's die ons in de afgelopen maanden en weken hun steun en vertrouwen hebben toegezegd. Het maakt dat we echt uitkijken naar deze start. Dank ook voor alle kritische, opbouwende inzichten en ideeën. Dat houdt ons scherp. Blijf dat dus vooral doen.

Een speciale dank aan de collega's van de faculteit Rechten. Ook al worden we directe burens, toch ga ik jullie missen. We hebben samen al vele talentvolle jongeren de wereld in gestuurd. En binnen het Centrum voor Overheid en Recht hebben we hard gewerkt om de academische leemte in publiek recht langzaam maar zeker op te vullen. Dank jullie wel voor die mooie rit.

En – *last but not least* – oprecht veel dank aan het uittrekkende beleidsteam: Luc De Schepper, Karin Coninx en Jean-Michel Rigo. Ik wil me hier graag aansluiten bij de woorden van grote waardering voor Luc De Schepper. Als rector heeft hij de UHasselt enorme diensten bewezen. Samen met zijn vicerectoren heeft hij onze opdrachtverklaring als universiteit een nieuw elan gegeven. We zijn vandaag meer dan ooit een centrum van onderwijs, onderzoek en dienstverlening; meer dan ooit een universiteit met impact.

Beste Luc,

Vanaf het begin van je mandaat als rector hamerde je op de historische onderparticipatie van Limburgse jongeren aan het hoger onderwijs. Je deed dat onder meer op dit podium, op de radio en televisie, in kranten en tijdens debatten. Je wees onze regio ook op de gevaren van de braindrain van jongeren. En enkele jaren geleden schudde je Vlaanderen wakker met zorgwekkende cijfers over de stokkende democratisering van het hoger onderwijs. Een thema dat jou – als succesvol voorbeeld van de kracht van die vooruitgangsmotor – nauw aan het hart ligt (*en een grote bezorgdheid die ik met je deel*). Daarnaast overzag je de grootste groeisprong uit onze geschiedenis en de opening van een tweede campus – hier in Hasselt. Je vocht ook hard voor een verdere, noodzakelijke verbreding van ons opleidingsaanbod.

Dit alles deed je niet omdat je per se rector wilde zijn van een grote universiteit of van een Oxford-aan-de-Demer, maar omdat je fier was op de instelling waar je je academische carrière hebt uitgebouwd. Fier ook op de regio waarmee je zo vergroeid bent geraakt (*ook al liggen je wortels, je roots, in Antwerpen...*). Beste Luc, je mag ook fier zijn op de erfenis die je vandaag achterlaat. Namens de hele UHasselt-gemeenschap bedank ik je voor je harde werk; je visie; je doortastende leiderschap; én voor de bescheidenheid waarmee je in de voetsporen trad van je al even hardwerkende, visionaire en doortastende voorgangers.

Dames en heren, collega's en studenten,

Hierbij verklaar ik het academiejaar 2020-2021 van UHasselt en Hogeschool PXL officieel voor geopend. Ik wens u een intellectueel uitdagend, productief, boeiend werkjaar toe. En wat u ook doet, doe het met de nodige fierheid!

– Prof. dr. Bernard Vanheusden, rector UHasselt